

Langs de Golf van Biskaje

Jelle van Dijk

In september 2013 gingen Coby en ik naar Noord-Spanje om daar enkele zeetrekposten langs de Golf van Biskaje te bezoeken. De resultaten die de tellers langs de Spaanse noordkust af en toe op www.trektellen.nl plaatsten, waren voor ons aanleiding om maar eens de gehele Spaanse kust van de Golf van Biskaje langs te gaan. Daarbij hoopten we natuurlijk op een stevige depressie die voor flink wat aanlandige wind zou zorgen. De Golf van Biskaje is een visrijk gebied vanwege de opwelling vanuit de diepzee die hier tot 2000 m reikt. Dit trekt niet alleen walvissen aan, maar ook veel zeevogels. Bij rustig weer blijven die vogels doorgaans ver uit de kust, maar bij aanlandige wind bestaat de kans dat je vanaf een kaap mooie aantallen kunt zien passeren.

Op 1 september 2013 vertrokken we richting Spanje en een paar dagen later arriveerden we op de camping van **Cabo Higuer**, net over de Spaanse grens tussen Biarritz en San Sebastian. Ten noorden van deze kaap bevindt zich de Franse westkust met hoge duinen en zandstranden die zich tot bij Bordeaux uitstrekken. Ten westen van Cabo Higuer begint de rotsachtige Spaanse noordkust waar slechts hier en daar een zandstrandje te vinden is. Een groter contrast is nauwelijks denkbaar. Op de camping konden we onze tent vlakbij de rand van het klif opzetten. Veel last van wind hadden we niet, maar het beuken van de branding op de rotsen beneden ons hoorde je toch wel heel nadrukkelijk. Vol verwachting gingen we de volgende morgen de zee afzoeken op zoek naar passerende zeevogels. Dat viel wat tegen: alleen een Grote Jager, enkele Jan-van-genten en wat Vale Pijlstormvogels. De volgende dag bracht een grote verrassing. We zaten nog maar net op ons bankje bij de tent toen een groep Spaanse vogelaars ons gezelschap kwam houden. Deze plek was precies het punt waar de Baskische zeetrekters elke eerste

zaterdag van de maand bijeen kwamen. De leider van de groep, Xavier Garate, gaf ons twee prachtige folders over zeevogels en de bescherming daarvan in Spanje; de een in het Spaans en de ander in het Baskisch. Elke campinggast die belangstellend langs kwam, kreeg een folder uitgereikt, uiteraard met een enthousiast verhaal erbij. Met de trek van zeevogels was het ondertussen matig gesteld. Wel zagen we een groep Kluten en een groep Grutto's passeren.

Na enkele uren vertrokken de Baskische vogelaars weer. Op hun aanraden gingen wij naar het natuurreservaat langs de grensrivier met Frankrijk. Natuurgebieden worden in Spanje uitstekend aangegeven. Zo ook hier in Irun. Op de belangrijkste rotonde kon je kiezen uit de richtingen San Sebastian, Pamplona en natuurreservaat (bruin bord). Hier aangekomen vielen ons zoals zo vaak in Spanje de goede voorzieningen op: ruime parkeerplaats, uitkijpunten, vogeltorens en informatieborden. Met Europese geld worden in Spanje echt goede dingen gedaan! We zagen hier allerlei wadvogels zoals Wulp, Tureluur, Groenpoot, Steenloper en Bonte Strandloper. Ook liepen er Kleine Zilverreigers op het wad te foerageren. In een zoetwaterplas zagen we IJsvogel, Dodaars, Krakeend en Wintertaling.

Na enkele dagen reden we verder in westelijke richting. Voorbij Bilbao hielden we een lunchpauze bij de rots van Sonabia, de enige plek aan de noordkust van Spanje waar broedende Vale Gieren uitzicht hebben op de oceaan. Net toen we aankwamen brak de zon door en even later cirkelden 70 Vale Gieren omhoog. We bleven hierna de kustweg (E70) volgen en bereikten in de namiddag het schiereiland Gozon tussen de grote steden Gijon en Aviles. Hier waren we aangewezen op één camping (El Molino in Banugues), gelegen bij het enige strandje in de wijde omgeving. Deze camping was eigenlijk een bungalowdorp met nog een smal strookje gras voor passanten. Zoals gebruikelijk in Spanje kwam de camping 's avonds echt tot leven en trad de rust pas ver na middernacht in.

Een van de bekendste zeetrekposten van Spanje is **Punta de la Vaca**, vlakbij het stadje Luanca op slechts enkele km van genoemde camping. Het uitzichtpunt ligt hier op een hoge, uitstekende landtong, ruim 30 m boven het zeewater. Hoewel het bijna windstil was zagen we hier binnen het uur toch ruim 200 Vale Pijlstormvogels en tientallen Jan-van-genten. Beneden ons op de lagere rotsen zaten groepjes Kuifaalscholvers en ook vloog er af en toe een Slechtvalk langs. Omdat we het kijken vanaf zo'n hoog punt niet prettig vonden, gingen we de volgende twee dagen naar een veel lager rotsplateau (Playa de Moniello) waar we

Baskische vogelaars op Cabo Higuer. foto: Jelle van Dijk

bovendien veel gemakkelijker met de auto konden komen.

Hoewel de wind nauwelijks aanwakkerde, passeerde er de volgende dag wel een regenfront. Dit veroorzaakte behalve enkele uren regen ook een flinke stroom zeevogels langs onze telpost. Behalve enkele honderden Vale Pijlstormvogels passeerden nu ook tientallen Noordse en Grauwe Pijlstormvogels. Bovendien kregen we alle vier jagersoorten goed te zien.

Tussen het vogels tellen door keken we geboeid naar de vissers die vlakbij de kust bezig waren. Duikers sprongen overboord en plukten onder water het wier van de rotsen. Dit werd vervolgens met een takel aan boord gehesen. Hierna werd het wier aan land gebracht. Dichtbij onze parkeerplaats werd het rode wier op een veld te drogen gelegd om later in balen verpakt te worden. Dit wier wordt voor allerlei doeleinden gebruikt, van medicijnen tot veevoer.

We reden verder in de richting van A Coruna en kozen camping San Rafael ten noorden van de stad Foz (net over de grens van Galicia) als volgende verblijfplaats. Wat een verademing vergeleken met de vorige camping! Hier geen vaste staanplaatsen,

nauwelijks andere gasten, uitzicht op zee, aardige campingbaas, schone toiletten en douches en ook nog WIFI. Over het weer waren we niet zo enthousiast hoewel dit nu alle trekken vertoonde van het ideale spanjeweer: warm, windstil en zonnig. Hierdoor leverde het kijken over zee weinig vogels op. Met enkele tientallen Jan-van-genten, enkele Kleine en Grote Jagers en kleine groepjes Vale Pijlstormvogels en Kuhls Pijlstormvogels moesten we ons tevreden stellen. Wel leuk waren de zangvogels die na zo'n rustige nacht op de camping rondscharrelden: Grasmus, Zwartkop, Tjiftjaf, Grauwe Vliegenvanger, Bonte Vliegenvanger en Draaihals.

Na enkele dagen in Foz reden we naar de camping van Meiras, gelegen aan de kust ten noorden van Ferrol. Hier liggen twee kapen die ons wel interessant leken: Punta Frouxeira en Cabo Prior. Maar ook vanaf deze hoge kapen zagen we vooral een rimpelloze, strak blauwe zee met slechts af en toe een vogel. Gelukkig was hier wel veel plezier te beleven aan de prachtige begroeiing van de aangrenzende duinen: Strandnarcis, Zeewolfsmelk, Blauwe zeedistel en Zeeviolier, alle nog in volle bloei.

Op maandagmorgen 16 september bleek er dan toch verandering in het weer te komen. Bij het vertrek uit

Strandnarcis en Blauwe zeedistel. foto: Jelle van Dijk

Meiras was het mistig en het motregende. Via kronkelige wegen reden we naar het meest noordwestelijke puntje van Spanje: **Estaca de Bares**. Hier waren we 15 jaar eerder, na een bezoek aan Santiago de Compostella, ook enkele dagen geweest. Toen hadden we echt zomerweer en dus weinig vogels. Nu konden we meteen het regenpak aantrekken en de paraplu vasthouden om de optiek nog een beetje droog te houden. Bij aankomst op de trekpost, een stenen gebouwtje van de universiteit van A Coruna, bleek het al een drukte van belang te zijn. Een tiental Spaanse

waarnemers zocht de luwte van het gebouwtje en ook zaten er twee Engelsen die de elementen trotseerden. Zij logeerden een week in het nabijgelegen Semafora Hotel en kwamen hier speciaal voor de pijlstormvogels. Er waren dus meer vogelaars die door hadden dat deze weersomstandigheden wel eens iets moois konden opleveren.

En dat we op het juiste moment gearriveerd waren, was ons binnen enkele minuten duidelijk. Nooit eerder zagen we zo'n stroom pijlstormvogels en Jan-van-genten passeren. Daar tussen door vlogen regelmatig jagers, waarbij we alle vier soorten goed te zien kregen. Op die maandagmiddag probeerden we zo goed mogelijk te tellen en te schatten. De volgende twee dagen bleek de stroom in iets mindere mate aan te houden en gingen we over tot extrapoleren met behulp van steekproeven. In elk halfuur telden we gedurende precies vijf minuten alle Noordse Pijlstormvogels, Grauwe Pijlstormvogels en Jan-van-genten.

Dat leverde dus twee steekproeven in een uur op. Door het gemiddelde van deze twee steekproeven te middelen en de uitkomst met twaalf te vermenigvuldigen, stelden we het totaal in dat teluur voor deze drie soorten vast. Los daarvan werden de andere soorten natuurlijk zo goed mogelijk geteld. Dit leverde voor deze drie dagen het onderstaande resultaat op.

Estaca de Bares 16, 17 en 18 september - 18 teluren					
Jan-van-gent	3828	Kuhls Pijlstormv.	162	Kleinste Jager	4
Noordse Pijl	27134	Grote Jager	70	jager spec.	12
Grauwe Pijl	3762	Middelste Jager.	5	Grote Stern	121
Vale Pijl	72	Kleine Jager	54	Zwarte Zee.	22

Dat onze voorbereiding op deze trip niet optimaal was, bleek na thuiskomst toen we de prachtige website (in het Engels) van deze fantastische telpost vonden: www.seawatchingestaca.com. Daar vonden we ook een

De beste Spaanse zee trekpost: Estaca de Bares (met Coby en twee Engelsen). foto: Jelle van Dijk

foto waarop te zien is hoe wij daar op 16 september in de regen zaten.

Hoewel wij natuurlijk zeer tevreden waren na drie dagen sterke trek van vooral de Noordse Pijlstormvogel, bleef er toch nog wel één wens on vervuld: de Grote Pijlstormvogel. Deze soort broedt evenals de Grauwe Pijlstormvogel op een paar eilanden in de zuidelijke Atlantische Oceaan. Na de broedtijd trekken de vogels naar de visrijke wateren bij New Foundland om vervolgens via IJsland en Ierland naar de Golf van Biskaje te vliegen. Hier trekken ze door in augustus en september. Vanaf de kust zijn ze vooral te zien bij harde aanlandige wind. Dat geluk had bijvoorbeeld Maarten Platteeuw, een bekende zee trek teller van de Hondsbosche, die hier op 19 augustus 2013 verbleef. Binnen enkele uren telde hij 445 Grote Pijlstormvogels, 2036 Kuhls Pijlstormvogels en maar liefst 894 Rosse Franjepoten!

Tijdens ons driedaagse verblijf op Estaca de Bares kwamen we niet verder dan West 3. Weliswaar werden er op 16 september door de Engelsen enkele Grote Pijlen genoteerd, maar dat was na 17.00u toen wij al terug naar de camping (in Viveiro op 25 km) waren gegaan.

Op de terugweg richting Frankrijk deden we ook nog **Cabo Ajo** ten oosten van Santander aan. Hier kregen we gezelschap van Angel Ruiz Elizalde, een vogelaar die ook al zijn tellingen op www.trektellen.nl zet. Blijkbaar werkte hij bij een natuurbeschermingsorganisatie want op diverse plaatsen waren fraaie informatieborden geplaatst waar zijn naam op te vinden was. Zo was op Cabo Ajo een mooi bord geplaatst met tekeningen en

goede teksten van onder andere Kuifaalscholver, Grote Pijlstormvogel, Zwarte Roodstaart en Grote Pieper (regelmatige wintergast!). Onze waarnemingen vanaf Cabo Ajo bleven beperkt tot enkele tientallen Jan-van-genten en kleine aantallen jagers en pijlstormvogels. Niet verrassend, want het was wederom zonnig en vrijwel windstil weer geworden.

De laatste dagen van onze Spaanse vakantie verbleven we weer op Cabo Higuier bij de Franse grens. Vanaf deze plek reden we op twee opeenvolgende dagen naar de **Col de Lizarietta** in de westelijke Pyreneeën, een ritje van bijna een uur. Op deze bergpas van bijna 500m hoogte geven jonge Franse vogelaars in het najaar dagelijks voorlichting over vogeltrek en (kwalijke) jachtpraktijken. Dit werk wordt georganiseerd door de Ligue pour la Protection des Oiseaux (LPO). Bekender dan deze bergpas in de Col d'Organbidexka, ruim 50 km oostelijker gelegen waar ook dagelijks tellingen worden uitgevoerd.

Groepje Noordse Pijlstormvogels - 16 september 2013 - Estaca de Bares (foto Antonio Martinez Pernas)

Vogelpost Col de Lizarietta. foto: Jelle van Dijk

De aardigste dag was zondag 22 september, een zonnige dag met grote drukte op de pas vanwege een groot Baskisch feest dat honderden mensen trok.

Col de Lizarieta 22 september 2013 tijd: 10.30-16.15u					
Sperwer	28	Dwergarend	2	Zwarte Ooievaar	14
Buizerd	4	Slangenarend	1	Ooivaar	45 N en 70 Z
Bruine Kiekendief	16	Rode Wouw	1	Holenduif	3
Blauwe Kiekendief	1	Torenvalk	1	Raaf	3 tp
Visarend	5	Vale Gier	14 tp		

Na deze twee dagen in de Pyreneeën reden we in drie etappes huiswaarts. Meer dan op de heenweg letten we nu ook op de planten op en bij de parkeerplaatsen. Veel 'onkruidsoorten' die in ons land recent in het straatmilieu opduiken, zijn in Zuid-Frankrijk opvallend talrijk. Zo zie je bij Bordeaux overal Hoge fijnstraal en

Kransmuur. Opvallend vonden we oprukken van het verwilderde Pampagras. Bermen en ruderaal plaatsen in Noord-Spanje staan er al vol mee en in Frankrijk is dit hoge gras al tot Poitiers opgerukt. Wie weet zien we deze exoot binnen enkele jaren ook in ons land verschijnen